

لزوم تحقق اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل در مدیریت آزمایشگاهها

دکتر وحید احمدی

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

سخنرانی دکتر وحید احمدی، معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در
افتتاحیه‌ی مراسم روز ملی آزمایشگاه

بسیاری شاید این ذهنیت را داشته باشند که اقتصاد ریاضتی است؛ یعنی مثلاً عرض کنم که مبنای‌ای که ما در ذهنمان است این است که کمتر بخوریم و با آن تفکرات ریاضتی خلط بشود. ولی واقعیت امر این است که اقتصاد مقاومتی اقتصادیست که در مقابل شوکها و تلاطم‌های بیرونی مثل قیمت نفت، بحران‌های اقتصادی بین‌المللی و مسائل مختلفی که در داخل و خارج داریم، این اقتصاد بتواند به شکل مقاوم باشد؛ پایدار باشد. حال چه بکنیم که اقتصاد پایدار باشد؟ از لوازم این اقتصاد، دانش است، علم و فناوری و تغییر است. در واقع ما باید نیروی انسانی، مدیریت توانمند و زیرساخت‌های لازم برای این اقتصاد را فراهم کنیم. دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و فناوری ما باید محور و پیشرو این حرکت پایدارسازی اقتصاد باشد، طبیعی است که اگر ما غیر از این تفکر را داشته باشیم، آن حلقه‌ی بسته‌ی قدیمی را خواهیم داشت که یک مجموعه صحبت‌هایی را می‌کنیم و باز اقتصاد بر محور قبلیش برمی‌گردد. شکوفایی و توسعه‌ای را نخواهیم داشت. اما دنیای فعلی چه اسمش را اقتصاد مقاومتی بگذاریم یا نگذاریم بر مبنای اقتصاد دانش‌محور باید جلو برود. دنیای رقابتی به کارگیری فناوری و تحقیق را مبنای توسعه گذاشته است. شرکت‌های بزرگ، شرکت‌های نرم‌افزاری، شرکت‌های ساخت‌افزاری بر محور خلاقیت، نوآوری و تحقیقات اساسی و بنیادی جلو می‌روند، اگر شما مشاهده می‌کنید که نوکیا به یک باره از صحنه‌ی اقتصاد حذف می‌شود و شرکت رقیب نوکیا از کره جنوبی بالا می‌آید، علتش چیست؟ علت آن، همین تحقیقات اساسی کشور کره جنوبی است که بیش از چهار درصد تولید ناخالص داخلی (GDP) را روی تحقیقات می‌گذارد. حتی اگر الان نگاه کنید می‌بینید، شرکت‌های بزرگ آمریکایی جای خود را به شرکت‌های کوچک می‌دهند؛ چرا که فقط بحث رقابت است و بحث ملاحظه‌های در میان نیست. شرکت‌های جدیدی که واحد تحقیقات و توسعه‌ی قوی دارند و سرمایه‌گذاری و نوآوری بالایی دارند، جایگزین می‌شوند. مثلاً می‌بینید فلان شرکت جایگزین دیگری می‌شود و رقابت به شکل بی‌رحمانه ادامه می‌یابد. همه بر مبنای محوریت تأثیر علوم بنیادی و کاربردی، توسعه‌ای، فن آوری و تجاری‌سازی است.

عید نوروز را به همه‌ی شما عزیزان تبریک می‌گویم. انشاءالله که فضا، فضای بسیار خوب و سازنده و قابل پیشرفتی برای کارها باشد. به مناسبت روز سی‌ام فروردین ماه با تلاش همکاران محترم در حوزه معاونت پژوهش و فناوری، مقرر شد از تمامی عزیزانی که در حوزه‌ی آزمایشگاهی فعالیت می‌کنند تقدیر شود و به نحوی حرف‌هایی که در این حوزه باید زده شود را بیان نمایم. چون بسیاری از من پرسیده‌اند که روز آزمایشگاه چیست و آیا سابقه‌ای دارد یا نه؟ بر اساس بررسی‌های انجام شده، علت نامگذاری روز آزمایشگاه مربوط می‌شود به بزرگداشت دانشمند بزرگ ایرانی، جناب جرجانی. طبیعی است که ما نیازمند این هستیم که هم از بزرگانی که در این حوزه هستند، یاد بگیریم و بزرگداشتی داشته باشیم، هم از عزیزانی که در این حوزه حضور فعال و نقش مؤثر دارند تقدیر و تشکر کنیم و هم به شأن و جایگاه آزمایشگاه و فعالیت‌های آزمایشگاهی بپردازیم. ما باید در سال جاری که اقتصاد مقاومتی است، در حقیقت اقدام و عملش را مبنای کار قرار بدهیم. اقتصاد مقاومتی را قبلاً داشتیم ولی امسال باید اقدام و عمل را دنبال کنیم و آن‌ها را به ظهور برسانیم. یکی از مبنای و زیرساخت‌های لازم برای تحقق اقتصاد، دانشگاهیان هستند. قطعاً وقتی ما می‌گوییم اقتصاد مقاومتی،

طبیعتاً این حلقه را به سمتی می‌برد که به هم پیوسته باشد و پایداری داشته باشد. آن وقت می‌شود که اقتصادی پایدار و رو به جلو داشت. بنابراین سیاست‌هایی که در وزارتخانه دنبال می‌شود این است که ما باید برای رسیدن به مرجعیت علمی هم نقش‌آفرینی در اقتصاد داشته باشیم و برای رو به جلو بودن نیازمند این پارامترها هستیم:

- ۱- افزایش بهرهوری در نظام علمی و دانشگاهی و مجموعه اجزای مرتبط علمی و متقاضی کشور؛
- ۲- به‌روزرسانی و توسعه‌ی زیرساختاری؛ که همین مجموعه آزمایشگاه‌ها و تجهیزات و شبکه ارتباطی بین این ساختارهاست. شبکه ارتباطی چه شبکه علمی، چه شبکه محاسباتی و چه شبکه خدماتی.
- ۳- نیروی انسانی و توانمند کردن نیروی انسانی؛ که طبیعتاً در این بخش، کارشناسان محترم نیازمند آموزش لازم و افزایش بهره‌وری هستند، حل مشکلات سازمانی این‌ها، که در وزارتخانه روی این‌ها داریم صحبت می‌کنیم و بررسی می‌کنیم تا رسته‌ای بین هیئت علمی و کارمند بنام مجموعه کارشناسی را داشته باشیم.
- ۴- بحث ورود بخش خصوصی در مقابل نظام صرفاً دولتی؛ قطعاً می‌دانید که منابع مالی ما پاسخگوی مجموعه نیازهای موجود نیست و منابع دولتی طبیعتاً نه راندمان کافی، نه توانایی کافی را دارد که بتواند همه‌ی نیازها را برطرف کند. ورود به بخش‌های خصوصی از ضروریات است که در نظام آزمایشگاهی هم بتوانیم از بخش خصوصی قوانینی را که داریم استفاده کنیم.

محور بعدی صحبت‌های من شبکه‌سازی و ساختارسازی داخلی و پیوند خارجی است، یعنی ایجاد شبکه‌ی داخلی و ارتباط آن با منطقه و شبکه‌ی بین‌المللی. قطعاً روش آزمایشگاهی، دیگر آن روش سنتی نیست. دیگر آن روش‌های سنتی جواب نمی‌دهد. باید سیستم‌های آنلاین را داشته باشیم، چه در زابل، چه در بصره عراق، چه در قزاقستان، سایت شما را باید هم به شکل انگلیسی ببینند هم به شکل فارسی. متقاضیان دریافت خدمات آزمایشگاهی بتوانند در سایت‌ها جستجو کنند و پس از یافتن دستگاه یا آزمایش مورد نظر خود، همانجا بتوانند سفارش دهند، همانجا بتوانند نوبت‌دهی خدمات کنند و سرویس بگیرند. یک زمانی ما فکر می‌کردیم که خدمات دیجیتال برای فروش و خدمات تحقیق و تجارت امر ناممکنی است ولی الان مطمئن‌ترین راه است. باید سیستم آزمایشگاهی‌مان همینطور شود؛ یعنی متقاضی از منزل خود نمونه را ارسال کرده و تحویل شما بدهد و پس از انجام آنالیز نمونه، شما نیز جواب‌ها را برای آن شخص ارسال کنید و به وی تحویل دهید. یعنی مشتری با جستجو شما را پیدا کند و شما بتوانید به او سرویس دهید. اگر غیر از این باشد هیچکدام از اینها برای شما سودآوری ندارد. الان اگر شما سایت‌آموزن را می‌بینید جایگزین خدمات توزیع کتاب می‌شود بخاطر همین سرویس‌هاست. این روشی است که ما دنبال می‌کنیم و دوست داریم که شما عزیزان

به این سمت پیش بروید. من در جلسه‌ای که خدمت معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها بودم، گفتم اگر غیر از این فکر می‌کنید همه اشتباه می‌کنید. باید دانشگاه‌ها به این سمت بروند. من تأکید کردم که باید نرم‌افزارهایتان را به‌روز کنید. ما شبکه ایجاد کردیم. هم بحث استقرار نظام ایمنی بوده، هم بحث تعمیرات تجهیزات بوده، و هم بحث آزمایشگاه‌های مرکزی مطرح است. خوشبختانه گزارشی که به من دادند بیانگر این است که چیزی حدود ۱۲۰ آزمایشگاه مرکزی فعال در کشور وجود دارد. بحث کلینیک‌های علمی و خدمات آزمایشگاهی، توسعه و تکمیل بانک جامع اطلاعات تجهیزات را نیز با جدیت دنبال می‌کنیم و نظام ارزیابی و رتبه‌بندی شرکت‌های خدماتی، واردکننده و سازنده را هم پیگیر می‌باشیم. دوستان توجه کنند یکی از کارهای اساسی که شروع شده رتبه‌بندی شرکت‌هایی است که به شما فروش و خدمات دارند؛ یعنی دانشگاهی که می‌خواهد خرید کند، وارد سایت وزارتخانه می‌شود؛ می‌بیند شرکتی که از آن قرار است خرید کند، سابقه خوبی ندارد؛ خدمات نمی‌دهد؛ در جای دیگر کار را به شکل ضعیفی انجام داده است؛ پس اصلاً نباید بخرد. برعکس، از شرکت با سابقه خوب خریداری می‌کند. هم واردکنندگان، هم سازندگان تجهیزات باید اینگونه عمل کنند. آزمایشگاه‌های ما باید رتبه‌بندی شوند؛ مثلاً آزمایشگاه پلیمر با گرید A مراجعات زیادی خواهد داشت؛ درآمد زیادی خواهد داشت و حتی بخش خصوصی روی آن سرمایه‌گذاری می‌کند. ما الان دنبال این هستیم و تقاضاهایی را از بخش خصوصی داریم که در این زمینه‌ها سرمایه‌گذاری کنند، چون سودآوری دارد. ما همیشه فکر می‌کنیم که خدمات آزمایشگاهی هزینه‌بر است در صورتی که باید سودآوری داشته باشد. هم برای عرضه‌کننده، هم برای کسی که سرمایه‌گذاری می‌کند. طرح حمایت و تأسیس آزمایشگاه مرجع را داریم که با مؤسسه‌ی استاندارد توافقاتی انجام شده است، قسمت‌هایی را به شما واگذار بکنند که آن هم سودآور خواهد بود؛ یعنی اگر شما آزمایشگاه مرکزی شوید، بسیاری از دستگاه‌های دولتی و خصوصی به شما مراجعه خواهند کرد. با پدافند غیر عامل هم صحبت داشتیم که بتوانند در قسمت‌های پدافندی هم حمایت حفاظتی دانشگاه‌ها را تأمین کنند.

